

νοήμονες, φιλομαθείς, ἀγαθοὶ τεχνῖται καὶ γεω-
ργοί, καὶ φιλοδίκαιοι καὶ φιλάνθρωποι πρὸς ἀλ-
λήλους. Αὐτοὶ πρὸ τῆς Εὐρώπης εὗρηκαν τὴν κατα-
σκευὴν τοῦ χαρτίου, τὴν τυπογραφίαν, τὴν πυρί-
τιδα, τὴν ναυτικὴν πυξίδα καὶ ἄλλα. Ὁ πληθυ-
σμός αὐτῶν, ἀποδεικνύων αὐτὸς μόνος αὐτόθεν τὴν
ἐμπειρίαν, τὴν εὐνομίαν καὶ τὴν φιλάνθρωπίαν
τῶν Σινῶν, συμποσοῦται κατὰ πινὰς μὲν τῶν Εὐ-
ρωπαϊῶν συγγραφέων εἰς 300 ἑκατομμύρια, ἥτοι
περίπου τὸ τρίτον τοῦ ἀνθρωπίνου γένους, κατ' ἄλ-
λους δὲ τὸ ἡμῶν μόνον. Ἀλλὰ καὶ οὕτω πρω-
τεύει κατ' ἀριθμὸν ἐν τοῖς ἔθνεσι, διότι οὐδὲν ἄλ-
λο ἔθνος ἀριθμεῖ 150 ἑκατομμύρια ψυχῶν. Ὁ
Σινικὸς λαὸς, ἔχων ἐτησίαν αὐξάνειν δύο ἑκατομ-
μύρια, ἐν οἷς λογιστέον 200.000 τοῦλάχιστον μα-
χίμων ἀνδρῶν, δύναται ὑπὲρ πᾶν ἄλλο ἔθνος τῆς
γῆς νὰ διατηρήσῃ πόλεμον, διότι ἔχει πρὸς τοῖς
ἄλλοις καὶ χρήματα, καὶ παντοίαν τροφὴν ἀρθ-
νον, καὶ ἱκανὰς τέχνας, λαὸν δὲ φιλόπατριν καὶ
γενναῖον, ἀρᾷ εἰσάξῃ τὴν Εὐρωπαϊκὴν τακτικὴν.
Ἡ Κίνα ἔχει καὶ καλοὺς καὶ πολλοὺς ναύτας καὶ
παντοίαν ξυλὴν ναυπηγήσιμον, ὥστε δύναται νὰ
σχηματίσῃ εὐκόλως ἀξιόλογον ναυτικὴν δύναμιν,
ἂν μιμηθῇ τὴν Εὐρώπην καὶ κατὰ τοῦτο.

Τούτων οὕτως ἔχόντων ἡμεῖς, ὡς Ἕλληνας κα-
χριστιανοί, λυπούμεθα κατὰ φιλάνθρωπικὸν καθή-
κον, καὶ ὡς φίλοι τῶν Ἀγγλῶν καὶ τῶν Σινῶν, διὰ
τὸν ἐγειρόμενον μέγαν καὶ δεινὸν πόλεμον τῶν δύο
ἐνδόξων καὶ μεγίστων αὐτῶν λαῶν, τοῦ μὲν ἀνα-
τολικωτάτου ἐν τῇ Ἀσίᾳ, τοῦ δὲ δυτικωτάτου ἐν
τῇ Εὐρώπῃ, καὶ ταῦτα διὰ μικρὰν αἰτίαν. Τὸν
πόλεμον τοῦτον ἡμεῖς θεωροῦμεν ἀξιοκατάκριτον
καὶ λυπηρὸν. Ἡ ἀνθρωπίνη σοφία, ἡ σώφρων ἐλευ-
θερία, ἡ θεόδοτος χριστιανικὴ πίστις δεν συγχω-
ροῦσι τὴν βίαν, τὰς αἱματοχυσίας καὶ τὰς κατα-
στροφὰς διὰ τὰ γνωστὰ σχέδια, παριστανόμενα το-
φιστικῶς καὶ ἀσυνειδήτως ὑπὸ τινων ὁργάνων τοῦ
εὐρωπαϊκοῦ τύπου, ὡς ἱκανὴν δικαιολογίαν τοῦ πο-
λέμου καὶ ὡς ὠφέλειαν τῆς ἀνθρωπότητος. Ἡ Κίνα,
μὴν ἐνοχλοῦσα καὶ μὴ κατακτῶσα τὰ ξένα ἔθνη, ἔχει
τὸ δικαίωμα προφανῶς, ἐὰν θέλῃ, τοῦ μὴ συγκοινω-
νεῖν μετ' αὐτῶν, ἀδικουμένων καθ' ἑκάστην ὑπ' ἄλ-
λῶν καὶ ἀδικούντων καὶ ἐπιβουλεωμένων αὐ-
τὴν, συγχωροῦσα μόνον τὴν προσφυγὴν ἐν καιρῷ
κινδύνου.

ΕΥΘ.

ΜΕΤΑΛΛΙΑ

Πανεπιστημίου καὶ Φιλεκπαιδευτ. Ἑταιρείας.

Τὸ Πανεπιστήμιον καὶ ἡ Φιλεκπαιδευτικὴ

Ἑταιρεία, διένειμον μετὰ διπλωμάτων πρὸ
ἐνὸς ἔτους τὰ μετάλλια ὧν παραθέτονται τὰ
σχεδιογραφήματα.

Καὶ τὸ μὲν τοῦ Πανεπιστημίου, χαλκοῦν

ὄν καὶ λεπτοτάτης κατασκευῆς, διενεμήθη τοῖς συνδρομοῦσιν εἰς τὴν ἀνέγερσιν τοῦ κτιρίου, τὸ δὲ τῆς Ἑταιρείας, ἀργυροῦν, πρὸς τοὺς 16 ἔτη ἀποτίσαντας τὴν ἐαυτῶν συνδρομὴν. Κατὰ λάθος τοῦ ξυλογράφου, δὲν ἐγράφη ἡ περὶ τὸν βασιλέα ἐπιγραφή.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ.

—•••••

ΧΡΟΝΟΓΡΑΦΙΑ ΤΗΣ ΗΠΕΙΡΟΥ τῶν τε ἡμῶν Ἑλληνικῶν καὶ Ἰλλυρικῶν χωρῶν, διατρέχονσα κατὰ σειρὰν τὰ ἐν αὐταῖς συμβάντα ἀπὸ τοῦ σωτηρίου ἔτους μέχρι τοῦ 1854. Περιέχουσα καὶ τοπογραφικὸν πλάνον ἀναπτύσσοντα τὴν πολιτικογραφικὴν, ἱστορικὴν καὶ γεωγραφικὴν κατάστασιν τῶν ἐν τῷ κεμένῳ ἐνδιαλαμβανόμενων ἐπαρχιῶν, πόλεων, χωρῶν καὶ θέσεων, πρὸς δὲ τοῦτοις καὶ ἀκριβοῦς στατιστικὴν ἐκθεσιν πάσης τῆς Ἡπείρου. Συγγραμμέναι: τόμος δύο. Συνταχγμένη ὑπὸ Π. Α. Π. Ἐν Ἀθήναις ἐκ τοῦ τοπογραφικοῦ Σ. Κ. Βλαστοῦ. Τόμος πρῶτος, 1856. Τόμος δεῦτερος, 1857.

Ἱστορία πλήρης καὶ ἀληθὴς τῆς ἑλληνικῆς φυλῆς καὶ χώρας δὲν θέλει συνταχθῇ εἰμὴ ἀπὸ ἐξακριβωθῆ ἰδίᾳ ἡ ἱστορία ἐκάστου αὐτῆς τμήματος· τοῦτου ἕνεκα μετὰ πάσης χαρᾶς ἀποδεχόμεθα τὰς τοιαύτας εἰδικὰς πραγματείας, ὧν μία ἐστὶ καὶ ἡ ἀνὰ χεῖρας περὶ τῆς Ἡπείρου.

Ταύτης ὁ μὲν πρῶτος τόμος περιέχει τὸ χρονολογικὸν μέρος, ὁ δὲ δεῦτερος, τὸ τοπογραφικὸν καὶ στατιστικόν. Τὸ χρονολογικὸν μέρος διαιρεῖται εἰς βιβλία ἑξ, ὧν τὸ πρῶτον ἱστορεῖ τὰ ἀπὸ τῆς διαδόσεως τοῦ χριστιανισμοῦ εἰς τὴν Ἡπειρον γεγονότα μέχρι τοῦ 1204 ἔτους, ἥτοι μέχρι τῆς ἐπὶ τῆς τετάρτης λεγομένης σταυροφορίας ἀλώσεως τῶν ἑλληνικῶν χωρῶν ὑπὸ τῶν Λατίνων (σελ. 11—55). Τὸ δεῦτερον βιβλίον περιλαμβάνει τὴν ἱστορίαν τῆς Ἡπείρου καὶ τῶν περὶ αὐτὴν χωρῶν ἀπὸ τοῦ 1204 μέχρι τοῦ 1261, ἥτοι μέχρι τῆς ἀνακτίσεως τῆς Κωνσταντινουπόλεως ὑπὸ τῶν ὀρθοδόξων αυτοκρατόρων (σελ. 57—86). Ἐν τῷ τρίτῳ βιβλίῳ ἐκτίθενται τὰ ἀπὸ τοῦ 1261 μέχρι τοῦ 1453 ἥτοι μέχρι τῆς ἀλώσεως τῆς Κωνσταντινουπόλεως ὑπὸ τῶν ὀθωμανῶν (σελ. 90—171). Τὸ τέταρτον βιβλίον, ἀρχόμενον ἀπὸ τοῦ 1453 προάγει τὴν ἐκθεσιν τῶν κατὰ τὴν Ἡπειρον πραγμάτων μέχρι τῆς ἐν τῇ τοπαρχίᾳ τῶν Ἰωαννίνων ἐνδρύσεως τοῦ Ἀλῆ πασᾶ τῷ 1788 (σελ. 173—274). Τὸ πέμπτον βιβλίον ἱστορεῖ τὴν πολυθρόλλητον καὶ πολυδάκρυτον ἡγεμονίαν τοῦ σατράπου ἐκείνου, τοῦ καταλυθέντος ἐν ἀρχῇ τοῦ 1822 (σελ. 277—362). Τὸ δὲ ἕκτον καὶ τελευταῖον φέρει τὸν ἀναγνώστην μέχρι τῶν παραμονῶν τῆς ἐπαναστάσεως τοῦ 1854 ἔτους (σελ. 365—416).

Αἱ πηγαὶ ἀπὸ τῶν ὁποίων μετὰ πλείστης ἀκριβείας καὶ ἐπιμελείας ἠντλησεν ὁ συγγραφεὺς εἶναι: οἱ Βυζαντινοὶ χρονολογῆται, ὁ Μελέτιος, τὰ ὑπὸ τοῦ Μουστοξείδου ἐν τῷ Ἑλληνομνήμονι ἐκδοθέντα χρονικά καὶ αἱ ἐπιτόπικαι παραδόσεις. Μάλιστα δὲ λό-

γον ἄξιον εἶναι καὶ πρακτικωτάτην ἔχει τὴν ἐφέλκειν τὸ περὶ τῆς Τουρκοκρατίας μέρος· διότι ἐν αὐτῷ ἐκτίθενται τὰ μεγάλα καὶ οὐσιώδη προνόμια ὅσα ἡ ὀθωμανικὴ κυβερνήσις ἠναγκάσθη νὰ ἐπιτρέψῃ κατ' ἀρχάς εἰς τοὺς Ἡπειρώτας, ἡ βαθμιαία καὶ δολιωτάτη τῶν προνομίων τούτων κατάργησις, ἡ ἐπὶ πολὺν χρόνον ἀσθενὴς τοῦ Ἰσλαμισμοῦ ἐν τῇ Ἡπείρῳ θέσις, ἡ ἀπὸ τοῦ τέλους τῆς 17 ἑκατοντατηρίδος ῥαγδική αὐτοῦ διάδοσις, ἡ γενναία πολλῶν ἑλληνικῶν, καὶ ἐν γένει χριστιανικῶν κοινοτήτων εἰς αὐτὴν ἀντίστασις, ἡ ἀδυναμία εἰς ἣν αἰέποτε εὗρέθη ἡ ὀθωμανικὴ κυβερνήσις νὰ δαμάσῃ καὶ αὐτὸ τὸ ὀθωμανικὸν ἀλβανικὸν στοιχεῖον, καὶ ἡ ἐκ τῆς συνδρομῆς ὅλων τούτων τῶν περιστάσεων ἀνέκαθεν καὶ μέχρι τῆς σήμερον ἐπικρατήσασα εἰς τὴν Ἡπειρον ἀναρχία. Ἄν ἦτο δυνατόν νὰ ὑποθέσωμεν ὅτι θέλει γενῇ ποτὲ σπουδαία σκέψις περὶ τῆς ἐφαρμογῆς τοῦ Χάτι Χουμαγιούν τῆς 6 Φεβρουαρίου, ἠθέλομεν συμβουλευσάμενοι τοὺς ὑπουργοὺς τῆς Ὑ. Πύλης νὰ μεταλήσωσι πρὸς τοὺς ἄλλους καὶ τὸ ἀνὰ χεῖρας βιβλίον. Ἐν αὐτῷ ἠθέλον ἰδεῖν ὅτι τὰ προνόμια τὰ ὅποια σήμερον ἡ Εὐρώπη ἐπιζητεῖ ὑπὲρ τῶν χριστιανῶν τῆς Ἀνατολῆς, οἱ χριστιανοὶ οὗτοι τὰ ἐνέμοντο καθ' ὅλον τὸ διάστημα τῶν δύο πρώτων ἑκατοντατηρίδων τῆς ὀθωμανικῆς κυριαρχίας, καὶ ὅτι ἡ Ὑ. Πύλη, ἐνδίδουσα εἰς τὰς περὶ τούτου ἀπαιτήσεις τοῦ εὐρωπαϊκοῦ κόσμου, οὐδὲν ἄλλο ἠθέλε πράξει ἢ νὰ ἐκπληρώσῃ τοὺς ὅρους ἐφ' οἷς οἱ χριστιανοὶ ἐδέχθησαν νὰ ἀναγνωρίσωσι τὴν κυριαρχίαν αὐτῆς. Τὰς περὶ τούτου ἀποδείξεις ἀπαντᾷ ὁ ἀναγνώστης καθ' ἐκάστην σελίδα τῆς προκειμένης συγγραφῆς. Εὐλόγομεν δὲ μίαν τούτου μαρτυρίαν μεταξὺ τῶν πολλῶν.

Μέχρι τοῦ 1635 οἱ Ἡπειρώται ἐνέμοντο ἀνενοχλήτως τὰ δέκατα τῶν ἰδιοκτησιῶν ὅσας κληρονομικῶς δικαιοῦντο κατεῖχον ἀπὸ τῶν Βυζαντινῶν χρόνων· καὶ προστούτοις εἰς ἀπάσας τὰς ὁχυρὰς τῆς Ἡπείρου πόλεις ἡ φρουρά ἦν ἀνατεθειμένη εἰς τοὺς Χριστιανοὺς. Ἐν καιρῷ δὲ πολέμου οἱ Ἡπειρώται συνεξστράτευον, ἴδιον ἀποτελοῦντες στρατιωτικὸν σῶμα καὶ ἴδιαν ἔχοντες χριστιανικὴν σημαίαν, ἐνόσω διατέλουν ἐντὸς τῆς Ἡπείρου· μόνον ὅτε διέβαινον τὴν Πίνδον, ἐτύλισσαν τὴν θρησκευτικὴν αὐτῶν σημαίαν καὶ ἤνοιγον τὴν ὀθωμανικὴν, οὐδέποτε ὁμῶς συνεχωνεύοντο ἐντὸς τοῦ ὀθωμανικοῦ στρατοῦ. Ἀλλὰ κατὰ τὸ εἰρημένον 1635 ἔτος, ἐπὶ τοῦ κατὰ Περσῶν πολέμου τοῦ Σουλτάν Ἀμουράτη τοῦ Δ'. συνέβη γεγονός τι, τὸ ὁποῖον ἐπήγαγε τὴν ἀνατροπὴν τῆς τοιαύτης τῶν πραγμάτων καταστάσεως. Ὁ χριστιανικὸς τῶν Ἡπειρωτῶν στρατὸς παρεκαλούθει τὸν ὀθωμανικὸν ἐν τῷ πολέμῳ τούτῳ, εἰς 12, 000 ἄνδρας συμποσούμενος. Μάχῃ δὲ μεγάλῃ συγκροτηθείσης καθ' ἣν ἐτράπησαν μὲν εἰς φυγὴν οἱ ὀθωμανοὶ, νικηφόροι δὲ ἀνεδείκνυντο ἦδη οἱ Πέρσαι, οἱ γενναῖοι ἐκεῖνοι Ἡπειρώται, πληρωθέντες ἐνθουσιασμοῦ, ἀνεπέτασαν αἶφῃ τὰς χριστιανικὰς αὐτῶν σημαίας, τὰς εἰκονίζουσας τὸν Μεγαλομάρτυρα Γεώργιον, ἐπεκαλέσαντο τὴν βοή-